

Верховний
Суд

Ефективна правова допомога в кримінальних провадженнях щодо воєнних та військових злочинів

Олександра Яновська

суддя Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду,

доктор юридичних наук, професор

Якщо захисника засудженого, з яким останній уклав договір про надання правової допомоги, було мобілізовано до лав Збройних Сил України, то це не є підставою для зупинення судового провадження на підставі ст. 335 КПК. Апеляційний суд не порушив право на захист засудженого у разі призначення захисника із центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, якщо участь захисника під час апеляційного розгляду визнана обов'язковою, суд роз'яснив засудженому його право укласти договір про надання правової допомоги з іншим захисником, однак засуджений цим правом не скористався.

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 16.02.2023 у справі № 748/479/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109273636>

Укладення засудженим договору про надання правової допомоги не з конкретним адвокатом, а з адвокатським об'єднанням та захист адвокатом, членом цього адвокатського об'єднання, цього засудженого на підставі ордера на надання правової допомоги, виданого таким об'єднанням, не порушує право на захист.

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 26.07.2023 у справі № 454/851/22 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112545985>

Проведення судового засідання із захисником, участь якого є обов'язковою, у телефонному режимі не передбачено КПК, перешкоджає суду належним чином встановити особу учасника провадження, роз'яснити права та обов'язки і порушує право обвинуваченого на захист.

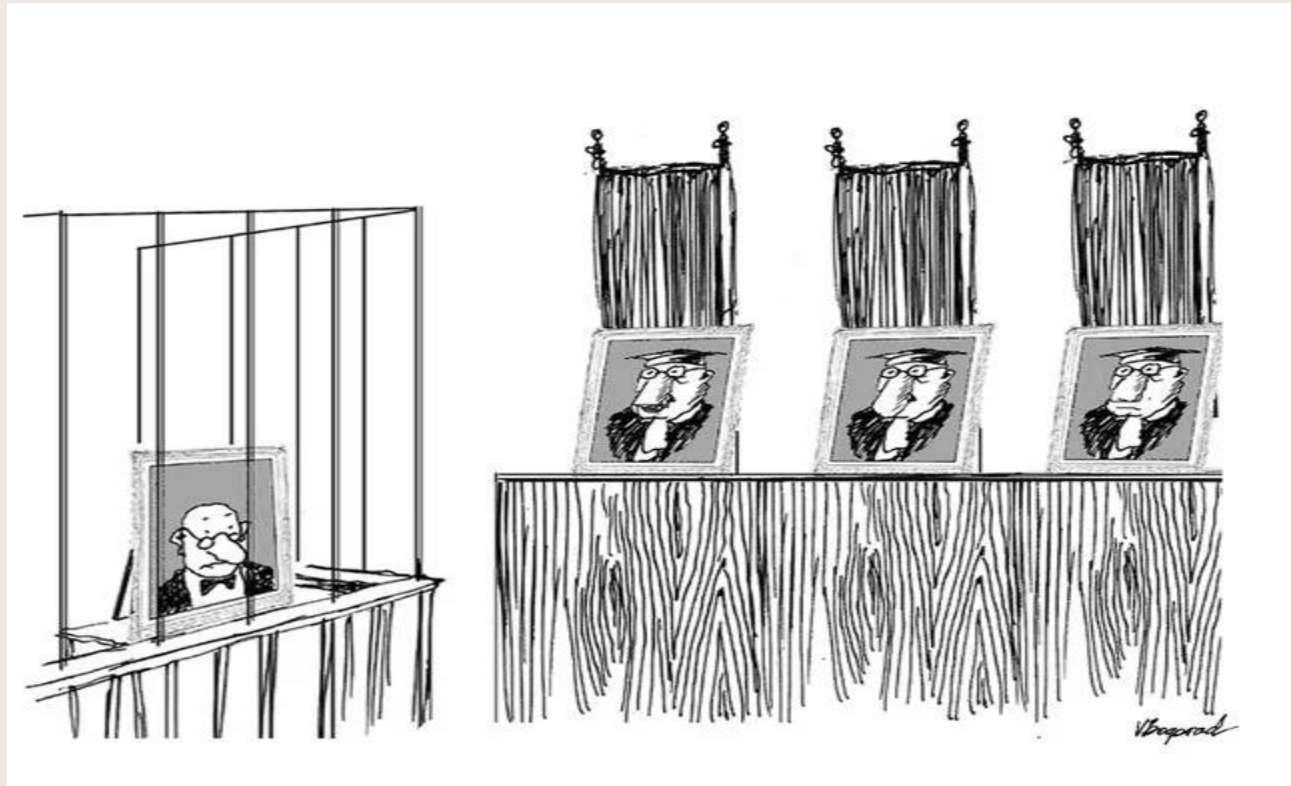

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 13.06.2023 у справі № 225/127/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111614175>

Саме собою голослівне посилення засудженого на те, що строк на апеляційне оскарження рішення місцевого суду пропущено з поважної причини через неналежне виконання захисником своїх обов'язків (невиконання ним обіцянки своєчасно подати апеляційну скаргу), що не підтверджено жодним доказом (як, наприклад, звернення засудженого до відповідних органів адвокатури із заявою щодо притягнення захисника до відповідальності, передбаченої законом), не може вважатися поважною причиною для поновлення відповідного процесуального строку.

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 19.01.2023 у справі № 939/293/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/108582808>.

Право на захист в процедурі in absentia

У процесі розгляду у спеціальному судовому провадженні (in absentia) суд першої інстанції повинен уживати всіх необхідних заходів для реалізації захисником своїх процесуальних прав, забезпечувати сторонам рівні умови для реалізації їхніх прав та надавати кожній стороні розумну можливість представляти справу в таких умовах, які не ставлять цю сторону в суттєво невігідне становище щодо іншої сторони.

Якщо у спеціальному судовому провадженні (in absentia) суд відмовив задовольнити клопотання сторони захисту про відкладення розгляду справи й надання часу для підготовки виступу в судових дебатах для належної організації та непорушення права на захист його підзахисного без належного і розумного обґрунтування своєї відмови, посилаючись виключно на необхідність забезпечення безперервності судового розгляду (ст. 322 КПК) і недоцільність витрачання прокурором бюджетних коштів на розміщення оголошення, він порушив принципи юридичної рівності, змагальності та справедливості судового розгляду, що не узгоджується зі ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.07.2022 у справі № 727/13085/18 (провадження № 51-10250км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105359481>

Заміна слідчим суддею під час розгляду клопотання про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування одного захисника, якого призначено за рахунок державного бюджету і який через поважні причини неспроможний надати правову допомогу в належний час та в належному обсязі, іншим захисником, призначеним за рахунок державного бюджету, не порушує права підозрюваного на належне юридичне представництво і на вільний вибір захисника.

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.05.2019 у справі № 757/56487/17-к (провадження № 51-2899км18) можна ознайомитися за посиланням <https://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81691767>

Пасивна участь захисника у кримінальному провадженні за процедурою «in absentia» є істотним порушенням кримінального процесуального закону, порушенням права на захист, що перешкоджає суду ухвалити законне й обґрунтоване судові рішення. Пасивною участю захисника, зокрема, може вважатися незаявлення ним жодних заяв чи клопотань, спрямованих на захист обвинуваченого, згода з усіма клопотаннями сторони обвинувачення, відсутність інформації про зустрічі з обвинуваченим, неузгодження з ним лінії захисту від обвинувачення.

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.06.2019 у справі № 607/9498/16-к (провадження № 51-2422км18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/82492181>

Верховний
Суд

Дякую за увагу!